

Το έναρθρο απαρέμφατο

Τα είδη του απαρεμφάτου:

Το απαρέμφατο διακρίνεται σε **έναρθρο** και **άναρθρο** ως προς το άρθρο που το συνοδεύει.

Το έναρθρο απαρέμφατο

Ορισμός:

Έναρθρο ονομάζεται το απαρέμφατο που εκφέρεται με άρθρο ουδέτερου γένους σε κάθε πτώση του ενικού αριθμού πλην της κλητικής και ισοδυναμεί με το αντίστοιχο ουσιαστικό. Βρίσκεται σε όλους τους χρόνους και δέχεται άρνηση **μή**.

Το έναρθρο απαρέμφατο μεταφράζεται ως εξής:

α. Με αφηρημένο ουσιαστικό

π.χ. Προαιρούμαι **τὸ ἐπαινεῖν** τοὺς νέους (μτφρ. Προτιμῶ τον ἔπαινο των νέων).

β. Με «το ὅτι» + οριστική

π.χ. Κύρος διήνεγκε τῶν ἄλλων ἀνθρώπων **τῷ δωρεῖσθαι** πλειῖστα (μτφρ. Ο Κύρος διέφερε ἀπὸ τους ἄλλους ἀνθρώπους στο ὅτι δῶριζε πολλά).

γ. Με «το να» + υποτακτική

π.χ. Τοσοῦτον ἀπέχω **τοῦ ποιεῖν** τι τῶν προσταττομένων (μτφρ. Τόσο ἀπέχω ἀπὸ το να κάνω κάτι ἀπὸ αὐτά του ἐντέλλονται).

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ:

Το έναρθρο απαρέμφατο μπορεί να χρησιμοποιηθεί στον λόγο ως:

1. **Υποκείμενο** σε οποιοδήποτε προσωπικό ρήμα και βρίσκεται σε πτώση ονομαστική:

π.χ. **Τὸ λακωνίζειν** ἐστὶ φιλοσοφεῖν.

2. **Αντικείμενο** σε οποιοδήποτε (μεταβατικό) ρήμα και βρίσκεται σε μια ἀπὸ τις πλάγιες πτώσεις, ἀνάλογα με τη σύνταξη του ρήματος. π.χ.:

i. Ἦρξαντο **τοῦ διαβαίνειν** (σε γενική πτώση)

ii. Σωκράτης ἐχρήτο **τῷ ἐρωτᾶν** καὶ **ἀποκρίνασθαι** (σε δοτική πτώση)

iii. **Τὸ ἀποθνήσκειν** οὐδεὶς φοβεῖται [...] **τὸ δὲ ἀδικεῖν** φοβεῖται (σε αιτιατική πτώση)

3. **Κατηγορούμενο** με ἐξάρτηση ἀπὸ συνδετικό ρήμα:

π.χ. Ἐστὼ δὴ τὸ ἀδικεῖν **τὸ βλάπτειν** ἐκόντα παρὰ τὸν νόμον.

4. **Επεξήγηση** (ομοιόπτωτος ονοματικός προσδιορισμός) σε λέξη που προηγείται και ιδιαίτερα σε ουδέτερο δεικτικής αντωνυμίας:

π.χ. Καὶ **τοῦτο** ἐστὶν τὸ ἀδικεῖν, **τὸ** πλεόν τῶν ἄλλων **ζητεῖν** ἔχειν.

5. **Ετερόπτωτος ονοματικός προσδιορισμός** σε μία ἀπὸ τις πλάγιες πτώσεις:

i. Γενική

π.χ. Ἐπαινοῖεν δ' ἂν αὐτὸν ἄλλήλων ἐναντίον ἐξαπατῶντες ἄλλήλους διὰ τὸν **τοῦ ἀδικεῖσθαι** φόβον (γενική αντικειμενική στο «φόβον»).

ii. Δοτική

π.χ. Τοῦτο ὁμοίον ἐστὶ **τῷ ὄνειδίζειν** (δοτική αντικειμενική στο «ὁμοίον»).

iii. Αιτιατική

π.χ. **Τὸ** μὲν ἐς τὴν γῆν ἡμῶν **ἐσβάλλειν ἱκανοί** εἰσιν (αιτιατική της αναφοράς στο ἐπίθετο «ἱκανοί»).

6. **Επιρρηματικός προσδιορισμός,**

εμπρόθετος (i) ἢ πλάγιας πτώσης (ii):

- i. Ως εμπρόθετος προσδιορισμός με τις προθέσεις **διὰ** (= επειδή, διότι), **ἐπί, πρός, εἰς** (για, για να, προς, στο να), **κατὰ** και μερικές φορές **εἰς** (= σε, σε σχέση με, ως προς), **παρὰ** (= σε σύγκριση με), **μετὰ** (μετά, κατόπιν), **περὶ** (αναφορικά με, για)
 π.χ. Ὅποτε Ἀθηναῖοι **διὰ τὸ ἐπιλελοιπέναι** ἅπαντα τὸν σῖτον ἔμελλον ὁμολογήσειν ὅ,τι τις λέγοι (εμπρόθετος προσδιορισμός της αιτίας).
- ii. Με την επιρρηματική χρήση των πλάγιων πτώσεων.
 α. Σε γενική πτώση
 π.χ. Ἐτειχίσθη Ἀταλάντη ὑπὸ Ἀθηναίων **τοῦ μὴ** ληστὰς **κακουργεῖν** τὴν Εὐβοίαν (γενική του σκοπού στο ρ. «Ἐτειχίσθη»)
 β. Σε δοτική πτώση
 π.χ. **Τῷ μελετᾶν** ἀγόμεθα εἰς ἀρετὴν (δοτική του τρόπου στο ρ. «ἀγόμεθα»).

	ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΘΕΣΗ	ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ
Ἐναρθρο απαρέμφατο	Υποκείμενο	Αἰσχρὸν καὶ ἄδικον τὸ πλεονεκτεῖν .
	Αντικείμενο	Τὸ ἀντιλέγειν μὴ κάλει λοιδορεῖσθαι.
	Κατηγορούμενο	Ἦστω τὸ ἀδικεῖν τὸ βλάπτειν ἐκόντα παρὰ τὸν νόμον.
	Επεξήγηση	Τοῦτό φημι εἶναι σωφροσύνην, τὸ γινώσκειν ἑαυτόν.
	Ετερόπτωτος προσδιορισμός	Τὸ σιγᾶν κρεῖττόν ἐστι τοῦ λαλεῖν [γενική συγκριτική].
	Επιρρηματικός προσδιορισμός	Ἐθαυμάζετο ἐπὶ τὸ εὐθύμως ζῆν [εμπρόθετος προσδιορισμός της αιτίας].